

ΠΟΛΥΤΡΟΠΗ ΑΡΜΟΝΙΑ
Α΄ΤΑΞΗ ΗΜΕΡΗΣΙΟΥ ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ
ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ 15 ΑΠΡΙΛΙΟΥ 2022
ΕΞΕΤΑΖΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑ: ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ
ΣΥΝΟΛΟ ΣΕΛΙΔΩΝ: ΤΡΕΙΣ (3)

Κείμενο:

Ε. Φακίνου, «Η ζωή στη Σύμη»

Στη Σύμη, τ' απογεύματα πότε ερχότανε η Αλεμίνα στο δικό μας, πότε πηγαίναμε εμείς στις Ελένης, πότε όλες πηγαίναμε στο Ζωπιάκι. Οι μανάδες κάνανε τις δουλειές τους τις απογευματινές. Άλλη έπλεκε, άλλες κόβανε κουρέλια για κουρελούδες, άλλη έπλεκε νταντέλα. Εκτός κι αν είχανε δουλειά συντροφική. Της εποχής. Κι έπρεπε να δουλέψουν όλες μαζί. Να, να καθαρίσουν τ' αμύγδαλα, να ξεσποριάσουν τη φακή ή τα φασόλια, να ετοιμάσουν κουλουράκια ή ν' ανοίξουν χυλοπίτες.

Εμείς, τα παιδιά, παίζαμε στην αυλή, αν ήταν καλοσύνη. Αλλιώς, καθόμαστε πάνω στον αποκρέβατο, στην κουζίνα που 'χει ζέστη, δίπλα τους. Και τα δυο μ' αρέσανε. Στις αυλές παίζαμε το κουτσό ή τ' αγάλματα ή τις κυρίες. Στην κουζίνα παίζαμε μαμά και παιδιά ή σχολείο. Είχε κι αυτό το γούστο του, γιατί, ενώ έπαιζες, άκουγες και τις μανάδες να κουβεντιάζουνε καθώς δουλεύανε. Σ' εμάς, στη Σύμη, οι κουζίνες δεν είναι έτσι κουτσουλές, όπως είναι εδώ. Είναι ένα μεγάλο δωμάτιο, πολύ μεγάλο, που κάνουμε όλες μας τις δουλειές. Κοιμόμαστε κιάλας, το χειμώνα που 'χει κρύο. Στη μια του άκρη έχει τον αποκρέβατο —ένα πατάρι, πες— μεγάλο και ψηλό ένα μέτρο. Ανεβαίνεις με τρία σκαλάκια. Έχει κι ένα κάγκελο στην άκρη. Αυτό βολεύει πολύ για να μην πέφτουν τα παιδιά που κοιμούνται όλα εκεί. Το στρώνουμε με ωραίες κουρελούδες και παίζουμε —ξυπόλητες για να μη λερώνουμε— μαμάδες και παιδιά. Από κάτω ο αποκρέβατος είναι αποθήκη. Φυλάμε διάφορα πράγματα. Εκεί λέμε στα μικρά ότι θα τα κλειδώσουμε αν δεν είναι φρόνιμα. Κι αυτά φοβούνται τον αράπη ή τη γριά και κάθονται φρόνιμα.

Ο πατέρας και η μάνα μου κοιμούνται ψηλά ψηλά, σ' ένα κρεβάτι που ανεβαίνεις με δεκαπέντε σκαλιά. Στην άλλη άκρη του δωματίου είναι η τσιμιά, το τζάκι δηλαδή, και δίπλα η βρύση της στέρνας. Το τζάκι δεν το ανάβουμε συχνά. Άλλωστε τι κρύο κάνει στη Σύμη... ψιλοπράγματα. Έτσι και ρουφήξεις ένα φασκόμηλο... ζεστάθηκες στο πι και φι!... Μόνο τα Χριστούγεννα το ανάβουμε, έτσι για το καλό. Για να καπνίσει, να διώξει το κακό απ' το σπίτι, να τρομάξει τους καλικαντζάρους. Τον άλλο καιρό έχουμε ακουμπισμένο εκεί το πετρογκάζ και

ΤΕΛΟΣ 1ΗΣ ΑΠΟ 3 ΣΕΛΙΔΕΣ

μαγειρεύουμε. Δίπλα είναι το παράθυρο. Σ' εμάς, στη Σύμη, τα παράθυρα είναι αλλιώς. Το είδα αυτό μόλις μπήκα και μου 'κανε εντύπωση. Εδώ τα παράθυρα είναι, πώς να το πω, αδύνατα. Σ' εμάς έχουνε ένα πολύ φαρδύ πρεβάζι απ' τη μέσα μεριά. Εκεί ακουμπάμε διάφορα πράγματα. Μάλιστα, το ένα παράθυρο της κουζίνας έχει το πρεβάζι του φτιαγμένο νεροχύτη. Γέρνει, δηλαδή, λίγο προς τα έξω κι έχει μια τρύπα φαρδιά που διώχνει τα σαπουνόνερα έξω.

Κάτω απ' το παράθυρο φυτεύουμε μελιτζανιές, δυόσμο, βασιλικά, κατιφέδες. Το σαπουνόνερο είναι σπουδαίο για τα λουλούδια και τα λαχανικά. Λίπασμα, που λέει κι ο πατέρας. Και τα κάνει θρεφτάρια, να, μέχρι εκεί πάνω. Κι ούτε που πάει χαμένο, όπως εδώ. Εδώ, καλέ, πού το πετάνε τόσο νερό;... Δεν το λυπούνται;... Αλλά τι λέω, η χαζή, τι να λυπηθούνε!... Εδώ ανοίγουν τη βρύση, και φρρρρ! τρέχει το νερό... Δεν έχουν στέρνα, να φοβούνται μην πατώσει και μείνουν χωρίς νερό. Πάντως το στερνίσιο το νερό είναι το καλύτερο. Είναι θεοβρεχάμενο, που λένε οι παλαιοί. Είναι ωραίο, γλυκό νερό. Κάνει ωραία σαπουνάδα. Και στο λούσιμο είναι σπουδαίο. Τούτο της Αθήνας... κάπως μυρίζει... αλλιώς στο στόμα... σα φάρμακο...

Βέβαια, το νερό της στέρνας πρέπει να το προσέχεις. Θέλει καλό κουμάντο για να περάσεις το καλοκαίρι σου και να σου μείνει και λίγο να πλύνεις τις κουβέρτες και τις κουρελούδες...

***ξεσποριάσουν** (ξεσποριάζω, για όσπρια): βγάζω το σπόρο από το κέλυφος ***αν ήταν καλοσύνη**: αν είχε καλό καιρό ***κουτσουλές**: πολύ μικρές ***στέρνα**: τεχνητή δεξαμενή για τη συγκέντρωση νερού ***κατιφές**: είδος καλλωπιστικού φυτού με μικρά βαθυκόκκινα λουλούδια ***θρεφτάρια**: καλοθρεμμένα

ΘΕΜΑ Α

A1. Η αφήγηση της ηρωίδας βασίζεται στη σύγκριση της ζωής στη Σύμη και της ζωής στην Αθήνα. Η σύγκριση αυτή κινείται σε δύο χρονικά επίπεδα: να τα εντοπίσετε και να τα σχολιάσετε.

Μονάδες 3

A2. Να επισημάνετε τα πολιτιστικά στοιχεία (υλικός και πνευματικός πολιτισμός) του παραπάνω αποσπάσματος.

Μονάδες 3

ΘΕΜΑ Β

B1. Να σχολιάσετε τη γλώσσα καθώς και το ύφος του κειμένου.

Μονάδες 2

B2. Να καταγράψετε : δύο μεταφορές, μία παρομοίωση, μία προσωποποίηση και μία επανάληψη.

Μονάδες 2

B3. Το απόσπασμα αποτελεί αναδρομική αφήγηση. Βρείτε τρία σημεία που χρησιμοποιείται ιστορικός Ενεστώτας και εξηγήστε τη λειτουργία του.

Μονάδες 2

ΘΕΜΑ Γ

Μελετήστε προσεκτικά και στη συνέχεια επιλέξτε ένα από τα παρακάτω θέματα:

α) Ποια συναισθήματα πιστεύετε ότι κρύβονται πίσω από τα λόγια της Ασπραδενής; Θα ήθελε να επιστρέψει στη Σύμη ή προτιμά τη ζωή στην Αθήνα; Να απαντήσετε και να δικαιολογήσετε την απάντησή σας σε μία παράγραφο **100 - 120 λέξεων**.

ή

β) Ζωή στην πόλη και ζωή στο χωριό ή σε ένα μικρό νησί. Γράψτε ένα κείμενο **100- 150 λέξεων** για το ποιον από τους δύο τρόπους ζωής θα επιλέγατε και να δικαιολογήσετε την απάντησή σας.

Μονάδες 8